2024

POLITICAL SCIENCE

(Honours Generic/Regular Course)

Paper : POL–HG/RC–2016/2026/2036

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

Answer the questions from *any* **one** Option

OPTION—A

Paper : POL–HG/RC–2016

(Indian Government and Politics)

1. Answer the following as directed : 1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ লিখা :

(*a*) According to Gandhiji, "State is a means, not an end itself".

(Write Yes or No)

গান্ধীজীৰ মতে, ''ৰাষ্ট্ৰ এক উপায়হে, শেষ লক্ষ্য নহয়''।

(হয় নে নহয় লিখা)

(b) Who wrote the book, *Hind Swaraj*?
Hind Swaraj নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন?

(c) The word 'secular' was added to the Preamble to the Indian Constitution by the 42nd Constitutional Amendment Act of 1976.
(Write True or False)
ভাৰতবৰ্ষৰ সংবিধানৰ প্ৰস্তাৱনাত 'ধৰ্মনিৰপেক্ষ' শব্দটো ১৯৭৬ চনৰ ৪২তম সংবিধান সংশোধন আইনমতে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে।
(সঁচা নে মিছা লিখা)

(d) Which Part of the Indian Constitution deals with Fundamental Rights?
ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো অংশ মৌলিক অধিকাৰৰ লগত জড়িত?

(e) Articles 25 to 28 of the Indian Constitution deal with the Right to ______.
(Fill in the blank)
ভাৰতীয় সংবিধানৰ ২৫নং অনুচ্ছেদৰ পৰা ২৮নং অনুচ্ছেদলৈকে ______ অধিকাৰ প্ৰদান কৰিছে।
(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(f) Who presides over the Lok Sabha?
লোকসভাৰ অধিৱেশনত কোনে সভাপতিত্ব কৰে?

(g) "When a class is somewhat hereditary, we may call it caste." Who said it?
"সামাজিক শ্ৰেণী এটা বংশানুক্ৰমিক হ'লে, তাক জাতি বুলিব পাৰি।" কোনে কৈছিল?

(h) The Council of Ministers is responsible to the Lok Sabha/Supreme Court/President.
(Choose the correct option)
মন্ত্ৰী পৰিষদ লোকসভা/উচ্চতম ন্যায়ালয়/ৰাষ্ট্ৰপতিৰ ওচৰত দায়বদ্ধ থাকে।
(শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা)

(i) Write Gilchrist's definition of political party.
গিলক্ৰাইষ্টৰ ৰাজনৈতিক দলৰ সংজ্ঞাটো লিখা।

(j) Write the full form of AIDWA.
AIDWA ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

2. Answer the following questions : 2×5=10
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Write two Fundamental Rights of the Indian citizen.
ভাৰতৰ নাগৰিকৰ দুটা মৌলিক অধিকাৰ লিখা।

(b) Write two differences between the Fundamental Rights and the Directive Principles of State Policy.
মৌলিক অধিকাৰ আৰু ৰাষ্ট্ৰ পৰিচালনাৰ নিৰ্দেশাত্মক নীতিৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(c) What do you mean by social movement?
সামাজিক আন্দোলন বুলিলে কি বুজা?

(d) Write on coalition government.
মৰ্চা চৰকাৰ সম্পৰ্কে লিখা।

(e) Write two features of the Directive Principles of State Policy.

ৰাষ্ট্ৰ পৰিচালনাৰ নিৰ্দেশাত্মক নীতিসমূহৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

3. Write short notes on any *four* of the following : 5×4=20

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Judicial review

ন্যায়িক সমীক্ষা

(b) The Constitution of India is a borrowed Constitution

ভাৰতীয় সংবিধানখন এখন ধাৰ কৰি অনা সংবিধান

(c) Role of class in the power structure of Indian society and politics

ভাৰতীয় সমাজ আৰু ৰাজনীতিৰ ক্ষমতাৰ গাঁথনিত শ্ৰেণীৰ ভূমিকা

(d) Communalism is the main enemy of secularism

সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ ধৰ্মনিৰপেক্ষতাবাদৰ প্ৰধান শত্ৰু

(e) Powers and functions of the Rajya Sabha

ৰাজ্যসভাৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী

(f) Women's Movement

নাৰী আন্দোলন

4. Answer any *four* of the following questions : 10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Critically discuss the Marxist approach to the study of Indian politics.

ভাৰতীয় ৰাজনীতি অধ্যয়নৰ মাৰ্ক্সীয় দৃষ্টিভংগীটোৰ সমালোচনাত্মক আলোচনা কৰা।

(b) Discuss the main characteristics of Indian State.

ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

(c) Discuss the relevance of Directive Principles of State Policy in evolution of Welfare State in India.

ভাৰতত কল্যাণকামী ৰাষ্ট্ৰ গঠন কৰাত ৰাষ্ট্ৰ পৰিচালনাৰ নিৰ্দেশাত্মক নীতিৰ প্ৰাসংগিকতাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(d) Discuss the Fundamental Rights of the Indian Constitution. How are they safeguarded? 7+3=10

ভাৰতীয় সংবিধানৰ মৌলিক অধিকাৰবোৰ আলোচনা কৰা। এইবোৰ কেনেকৈ সুৰক্ষিত কৰা হয়?

(e) Discuss the role and functions of the Supreme Court as protector of the Constitution with special reference to its role in protecting Fundamental Rights.

মৌলিক অধিকাৰ সংৰক্ষণত উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ ভূমিকাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি সংবিধানৰ ৰক্ষক ৰূপে উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ ভূমিকা আৰু কাৰ্যাৱলী আলোচনা কৰা।

(f) Discuss the composition, powers and functions of the Supreme Court of India.

ভাৰতবৰ্ষৰ উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ গঠন, ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী আলোচনা কৰা।

(g) Write a note on the environmental movement in India.

ভাৰতৰ পৰিৱেশ-সম্পৰ্কীয় আন্দোলনৰ ওপৰত এটা টোকা লিখা।

(h) What is economic planning? Discuss the objectives of economic planning in India.

অৰ্থনৈতিক পৰিকল্পনা কি? ভাৰতৰ অৰ্থনৈতিক পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্যসমূহ আলোচনা কৰা।

OPTION—B

Paper : POL–HG/RC–2026

(Feminism : Theory and Practice)

1\. Answer the following as directed : 1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ লিখা :

(a) Who is the author of the book, *A Vindication of the Rights of Woman*?

A Vindication of the Rights of Woman শীৰ্ষক গ্ৰন্থৰ ৰচক কোন?

(i) Mary Wollstonecraft/মেৰি ওলষ্ট'নক্ৰাফ্ট

(ii) Virginia Woolf/ভাৰ্জিনিয়া উল্ফ

(iii) Betty Friedan/বেটি ফ্ৰিদান

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(b) What is the theme of the 2024 International Women's Day?

২০২৪ বৰ্ষৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মহিলা দিৱসৰ মূলমন্ত্ৰ কি?

(c) The Women's Reservation Act, 2023 is the result of which Amendment to the Constitution of India?

মহিলা সংৰক্ষণ আইন, ২০২৩ ভাৰতৰ সংবিধানৰ কোনটো সংশোধনীৰ ফলশ্ৰুতি?

(d) Write one feature of gender as a concept.

এটা অৱধাৰণা হিচাপে লিংগৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(e) Name one liberal feminist.

উদাৰতাবাদী নাৰীবাদী এগৰাকীৰ নাম লিখা।

(f) Write one women's issue raised during the freedom movement in India.

ভাৰতৰ স্বাধীনতা আন্দোলনৰ সময়ত উত্থাপিত এটা নাৰীৰ সমস্যা লিখা।

(g) Write one feature of a matrilocal social structure.

মাতৃস্থানীয় সমাজ গাঠনিৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(h) Name one invisible work.

অদৃশ্য কৰ্মৰ এটা নাম লিখা।

(i) Social constructivism of gender is an artificial creation.

(Write True or False)

লিংগৰ সামাজিক সংৰচনা কৃত্ৰিমভাৱে সৃষ্ট।

(সঁচা নে মিছা লিখা)

(j) Beijing Declaration was adopted in the year

বেইজিং ঘোষণাপত্ৰ গ্ৰহণ কৰা হৈছিল

(i) 1990

১৯৯০ চনত

(ii) 1993

১৯৯৩ চনত

(iii) 1995

১৯৯৫ চনত

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

2. Answer the following questions : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Write two features of patriarchy.

পুৰুষতন্ত্ৰৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(b) Mention two areas of gender discrimination.

লিংগ বৈষম্যীকৰণৰ দুটা ক্ষেত্ৰ উল্লেখ কৰা।

(c) Write two differences between visible and invisible works.

দৃশ্যমান আৰু অদৃশ্য কৰ্মৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(d) Mention two ways of gender sensitization.

লিংগ সংবেদীকৰণৰ দুটা উপায় উল্লেখ কৰা।

(e) Write two differences between liberal and socialist feminism.

উদাৰতাবাদী আৰু সমাজবাদী নাৰীবাদৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

3. Write short notes on any *four* of the following : 5×4=20

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Theory of social constructivism in gender studies

লিংগ অধ্যয়নৰ সামাজিক সংৰচনা তত্ত্ব

(b) Feminism in Britain

ব্ৰিটেইনত নাৰীবাদ

(c) Marxian feminism

মাৰ্ক্সবাদী নাৰীবাদ

(d) Sexual division of labour

শ্ৰমৰ লিংগ বিভাজন

(e) Domestic violence as a social menace

সামাজিক ভীতি হিচাপে গাৰ্হস্থ্য হিংসা

(f) Methods of computing women's work

মহিলাৰ কৰ্মৰ গণনাকৰণৰ পদ্ধতিসমূহ

4. Answer any *four* of the following questions : 10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Discuss the differences between sex and gender.

জৈৱিক লিংগ আৰু সামাজিক লিংগৰ মাজত প্ৰভেদসমূহ আলোচনা কৰা।

(b) "One is not born a woman, but becomes one." Comment.

"এগৰাকী নাৰী নাৰী হিচাপে জন্মগ্ৰহণ নকৰে, কিন্তু সমাজে তেওঁক নাৰী বনাই।" মন্তব্য আগবঢ়োৱা।

(c) Discuss the social impediments against property rights of women.

নাৰীৰ সম্পত্তিৰ অধিকাৰৰ ক্ষেত্ৰত থকা সামাজিক অৱৰোধসমূহ আলোচনা কৰা।

(d) Discuss the rise of feminist movements in socialist countries with special reference to the USSR.

ছোভিয়েট যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ বিশেষ উল্লেখনসহ সমাজবাদী দেশসমূহত নাৰীবাদী আন্দোলনৰ উত্থান আলোচনা কৰা।

(e) Highlight on the role of social reform movements for uplifting the position of women in India.

ভাৰতবৰ্ষত নাৰীৰ স্থিতি উন্নীতকৰণৰ ক্ষেত্ৰত সমাজ-সংস্কাৰ আন্দোলনসমূহৰ ভূমিকাৰ ওপৰত আলোকপাত কৰা।

(f) Examine the status of women in the family in contemporary India.

সমসাময়িক/সাম্প্ৰতিক ভাৰতবৰ্ষত মহিলাৰ পৰিয়ালত থকা মৰ্যাদাৰ পৰীক্ষণ কৰা।

(g) Analyze the problems faced by women in the female headed households.

নাৰী মুৰব্বী পৰিয়ালসমূহত নাৰীয়ে সন্মুখীন হোৱা সমস্যাসমূহ পৰ্যালোচনা কৰা।

(h) Discuss the unpaid work of women with special reference to domestic and care works.

গৃহ আৰু যত্ন/চোৱাচিতা কৰ্মৰ বিশেষ উল্লেখনসহ মহিলাৰ অ-মজুৰিকৃত কৰ্মৰ আলোচনা কৰা।

OPTION—C

Paper : POL–HG/RC–2036

(Local Rural and Urban Governance)

1. Answer the following as directed : 1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ লিখা :

(a) What is the meaning of the word 'Panchayat'?

'পঞ্চায়ত' শব্দৰ অৰ্থ কি?

(b) In which year was the 74th Amendment of the Indian Constitution adopted?

ভাৰতৰ সংবিধানৰ ৭৪তম সংশোধনী কোন চনত গ্ৰহণ কৰা হৈছিল?

(c) Who appoints the State Election Commissioner?

ৰাজ্যিক নিৰ্বাচন আয়ুক্তক কোনে নিযুক্তি প্ৰদান কৰে?

(d) What is the core function of the State Finance Commission?

ৰাজ্যিক বিত্ত আয়োগৰ প্ৰধান কাম কি?

(e) In which year was Ashok Mehta Committee appointed by the Government of India?

ভাৰত চৰকাৰে কোন চনত অশোক মেহতা কমিটি গঠন কৰিছিল?

(f) The author of the book, *Gram Swaraj* is Jawaharlal Nehru.

(Write True or False)

Gram Swaraj গ্ৰন্থখনৰ লিখক হ'ল জৱাহৰলাল নেহৰু।

(সঁচা নে মিছা লিখা)

(g) Write the full form of PESA.

PESA ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

(h) How many subjects are there in the Eleventh Schedule of the Constitution?

সংবিধানৰ একাদশ অনুসূচীত কিমানটা বিষয় অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে?

(i) In which year was Guwahati Municipal Corporation formed?

গুৱাহাটী পৌৰনিগম কোন চনত গঠন কৰা হৈছিল?

(j) State one objective of the District Planning Committee.

জিলা পৰিকল্পনা কমিটিৰ এটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।

2. Answer the following questions : 2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা :

(a) State two recommendations of Balwant Rai Mehta Committee.

বলৱন্ত ৰায় মেহতা কমিটিৰ দুটা পৰামৰ্শ উল্লেখ কৰা।

(b) State two differences between Gaon Panchayat and Nagar Panchayat.

গাওঁ পঞ্চায়ত আৰু নগৰ পঞ্চায়তৰ মাজত দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

(c) State two functions of the District Planning Committee.

জিলা পৰিকল্পনা কমিটিৰ দুটা কাৰ্য উল্লেখ কৰা।

(d) Mention two characteristics of the 73rd Constitutional Amendment Act.

সংবিধানৰ ৭৩তম সংশোধনী আইনৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(e) Mention two functions of the State Finance Commission.

ৰাজ্যিক বিত্ত আয়োগৰ দুটা কাৰ্য উল্লেখ কৰা।

3. Write short notes on any *four* of the following : 5×4=20

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Nagar Panchayat

নগৰ পঞ্চায়ত

(b) The 74th Amendment Act

৭৪তম সংশোধনী আইন

(c) Functions of the Guwahati Municipal Corporation

গুৱাহাটী পৌৰনিগমৰ কাৰ্যাৱলী

(d) Role of District Planning Committee in Rural Development

গ্ৰাম্য উন্নয়নত জিলা পৰিকল্পনা কমিটিৰ ভূমিকা

(e) Microlevel planning

ক্ষুদ্ৰপৰ্যায়ৰ পৰিকল্পনা

(f) Characteristics of local governance

স্থানীয় শাসন ব্যৱস্থাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

4. Answer any *four* of the following questions : 10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Write a note on the development of local governance in Independent India.

স্বাধীন ভাৰতবৰ্ষত স্থানীয় চৰকাৰৰ বিকাশ সম্পৰ্কে এটি টোকা লিখা।

(b) What is participation? Discuss the problems of participation of women in Panchayati Raj and give some suggestions.

অংশগ্ৰহণ মানে কি? পঞ্চায়তীৰাজ অনুষ্ঠানসমূহত মহিলা অংশগ্ৰহণৰ সমস্যাসমূহ আলোচনা কৰি সমাধানৰ বাবে পৰামৰ্শ দিয়া।

(c) Discuss the significance of the 73rd Amendment.

৭৩তম সংশোধনীৰ তাৎপৰ্য আলোচনা কৰা।

(d) Discuss the functions and importance of the Metropolitan Planning Committee.

নগৰ পৰিকল্পনা কমিটিৰ কাৰ্যাৱলী আৰু গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(e) Write a note on the composition, powers and functions of Gaon Sabha.

গাওঁ সভাৰ গঠন, ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলীৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।

(f) Define Panchayati Raj. Discuss the importance of local participation in Panchayati Raj.

পঞ্চায়তী ৰাজ কি? পঞ্চায়তী ৰাজত স্থানীয় অংশগ্ৰহণৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

(g) Discuss the development of rural local governance in ancient India.

প্ৰাচীন ভাৰতবৰ্ষত গ্ৰাম্য স্থানীয় চৰকাৰৰ বিকাশ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

(h) Discuss the powers and functions of Anchalik Panchayat and Zilla Parishad.

আঞ্চলিক পঞ্চায়ত আৰু জিলা পৰিষদৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী আলোচনা কৰা।

★★★